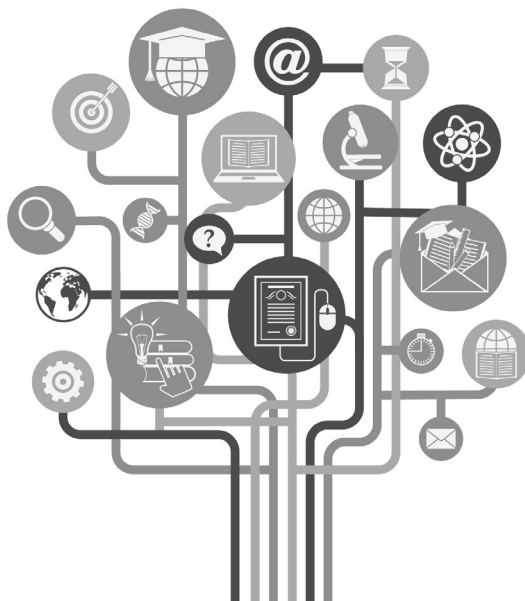

ความสามารถในการปรับตัวและการยอมรับเทคโนโลยี : การศึกษาเรื่องเล่าอาจารย์ เจนเนอเรชันเอ็กซ์พู้อาชนะความท้าทายในสังคมยุคดิจิทัลสู่การสร้างทฤษฎีฐานราก

Resilience and Technology Adoption: A Narrative Study to Understand How Generation X Instructors Overcome Challenges in the Digital Era for Constructing Grounded Theory

ธรรมสรณ์ โมรารวรรณ และ พัทธ์กษิ์ คิริวงค์

Thammasorn Morawan and Phitak Siri Wong

ความสามารถในการปรับตัวและการยอมรับเทคโนโลยี :การศึกษาเรื่อง เล่าอาจารย์ เจนเนอเรชันเอ็กซ์ผู้อาชนะความท้าทายในสังคมยุคดิจิทัล สู่การสร้างทฤษฎีฐานราก

Resilience and Technology Adoption: A Narrative Study to Understand
How Generation X Instructors Overcome Challenges in the Digital Era
for Constructing Grounded Theory
ธรรมสรณ์ โมรวารณ¹ และ พัทักษ์ ศิริวงศ์²

Thammasorn Morawan and Phitak Siri Wong

¹คณะบัญชีและวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเซาท์อีสต์ท่าบงก กรุงเทพมหานคร 10260 ประเทศไทย
Faculty Accounting and Management Science, Southeast Bangkok University, Bangkok 10260,
Thailand e-mail : thammasorn@sbu.southeast.ac.th

²คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพชรบุรี 76120 ประเทศไทย
Faculty of Management Science, Silpakorn University, Phetchaburi 76120, Thailand e-mail :
siriwong_p@su.ac.th

Received : April 23, 2024 Revised : July 16, 2024 Accepted : August 2, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาเรื่องเล่าของอาจารย์เจนเนอเรชันเอ็กซ์ในการเอาชนะความท้าทายในสังคมยุคดิจิทัล และ 2) สร้างทฤษฎีฐานรากเกี่ยวกับความสามารถในการปรับตัวและการยอมรับเทคโนโลยีของอาจารย์เจนเนอเรชันเอ็กซ์ โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีวิทยาการเรื่องเล่า และการสร้างทฤษฎีฐานราก ผู้ให้ข้อมูลหลักคือ อาจารย์เจนเนอเรชันเอ็กซ์ จำนวน 1 คน เพื่อนร่วมงาน 2 คน และนักศึกษาในชั้นเรียน จำนวน 4 คน โดยใช้การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกต การจดบันทึก และการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยผลการวิจัยพบว่า 1) ความท้าทายของอาจารย์เจนเนอเรชันเอ็กซ์คือความกลัวที่เกิดจากความไม่ชำนาญในการใช้เทคโนโลยี และความซับซ้อนในการใช้งาน ซึ่งการเอาชนะความท้าทายต้องเปิดใจยอมรับ มีการเรียนรู้สิ่งใหม่ สร้างเทคนิคของตัวเองด้วยการสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตน การลงมือปฏิบัติ การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานและองค์กร รวมถึงมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง 2) การสร้างความสามารถในการปรับตัวและการยอมรับเทคโนโลยีของอาจารย์เจนเนอเรชันเอ็กซ์ มีองค์ประกอบหลักที่สำคัญ 3 ประการ คือ การตระหนักในตนเอง (Self) การสนับสนุน (Support) และ

โครงสร้าง (Structure) ร่วมกับ 1 องค์ประกอบเสริมคือการสร้างสภาพแวดล้อม (Environment)

คำสำคัญ: การปรับตัว; การยอมรับเทคโนโลยี; เจนเนอเรชันเอ็กซ์; ความท้าทาย; ยุคดิจิทัล

Abstract

This research aimed to 1) study the stories of Generation X instructors overcoming challenges in the digital era society, and 2) develop a grounded theory on the resilience and technology adoption of Generation X instructors. It employed a qualitative approach using narrative methodology and grounded theory. The key informant was one Generation X instructor, along with two colleagues and four students from their class, selected through purposive sampling. Data was collected through in-depth interviews, observation, note-taking, and reviewing relevant documents. The findings revealed that 1) the key challenge for the Generation X instructor was the fear arising from a lack of technological proficiency and the complexity of technology use, which was overcome by having an open mind, continual learning, developing personal techniques through creating self-technology, hands-on practice, receiving social support from colleagues and the organization, as well as self-confidence in one's own potential. 2) Developing resilience and technology acceptance for the Generation X instructor consisted of three core components: Self, Support, and Structure, along with one enhancing component - Creating an Environment.

Keywords: Resilience; Technology Adoption; Generation X; Challenges; Digital Era.

บทนำ

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต (Internet) ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ได้อย่างหลากหลาย (Poohongthong, 2018) รวมถึงการ

แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ที่ไม่เพียงส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวันของผู้คนทั่วโลก แต่ยังมีผลโดยตรงกับการเรียนการสอน (Abdol Ghapar et al., 2023) ที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทมากยิ่งขึ้น การบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับการเรียนการสอนทำให้รูปแบบของการศึกษาเปลี่ยนแปลงไป เช่น การเรียนผ่านระบบออนไลน์ การเปิดรายวิชาใหม่ๆ เพิ่มขึ้น เป็นต้น ส่งผลให้ความต้องการเทคโนโลยีที่ช่วยในการเรียนการสอน ระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ หรือโปรแกรมและซอฟต์แวร์ต่างๆ เป็นที่ต้องการของผู้สอนมากขึ้น เพื่อให้สามารถจัดการสอนได้อย่างต่อเนื่อง (Culp-Roche et al., 2020) เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาจึงเป็นส่วนสำคัญของการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับสถานการณ์และรูปแบบการใช้ชีวิตที่เปลี่ยนไป ทำให้เกิดประสิทธิภาพและผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่กำหนด และสร้างบุคลากรที่มีคุณค่าของประเทศ (Sinchai & Jeyalee, 2020) อย่างไรก็ตาม เทคโนโลยีก็เป็นความท้าทายอย่างหนึ่งที่ผู้สอนต้องเผชิญ ไม่ว่าจะเป็นความหลากหลายของเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ถูกพัฒนาและนำเสนอ ทักษะทางเทคโนโลยีของผู้สอน หรือแม้กระทั่งการสนับสนุนและช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา (Abdol Ghapar et al., 2023) โดยเฉพาะผู้สอนในกลุ่มเจนเนอเรชันเอ็กซ์ (Generation X)

เจนเนอเรชันเอ็กซ์ คือคนที่เกิดในช่วงปีคริสต์ศักราช 1960 – 1980 ซึ่งเป็นยุคเริ่มต้นของการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ คนในเจนเนอเรชันนี้จึงต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับเทคโนโลยี ดังนั้น ในขณะที่ผู้เรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในการเรียนได้โดยง่าย แต่ผู้สอนในเจนเนอเรชันเอ็กซ์ต้องปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงในวิธีการสอนแบบดั้งเดิมให้สอดคล้องกับการสอนแบบดิจิทัล ทั้งรูปแบบการสอน กลยุทธ์การสอน การโต้ตอบในชั้นเรียน การใช้เทคโนโลยีในการสอนและการสื่อสารออนไลน์ จึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาฝึกฝน (Barnes et al., 2023) ผู้สอนจึงต้องปรับตัวและมีความยืดหยุ่นเพื่อให้เท่าทันต่อความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่ใช้สนับสนุนการเรียนการสอน (Abdol Ghapar et al., 2023) ในชั้นเรียนของตนเองให้มากขึ้น ความสำเร็จของการเรียนการสอนในยุคปัจจุบันที่เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทเป็นส่วนประกอบสำคัญในกระบวนการ จึงไม่เพียงแต่องค์ความรู้ที่มีคุณภาพของผู้สอนเท่านั้น หากแต่ผู้สอนยังต้องคำนึงถึงการเลือกใช้เครื่องมือ (เทคโนโลยี) ที่เหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียน การออกแบบการสอน วิธีการสอน และการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (Sinchai & Jeyalee, 2020) ตามที่พึงประสงค์

ในบริบทของการอุดมศึกษาไทย ผลกระทบและความท้าทายจากหลายปัจจัยรวมทั้งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งอาจก่อให้เกิดความไม่สอดคล้องของทักษะกำลังคนกับทักษะที่ต้องใช้ในการประกอบอาชีพ (Skill Mismatch) บุคลากรทางการศึกษาจึงควรได้รับการฝึกอบรมที่เพียงพอเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน (Office of the Permanent Secretary, 2023) เพื่อให้สามารถนำไปถ่ายทอดและพัฒนาผู้เรียนต่อไป

มหาวิทยาลัยเซาธ์อีสต์บางกอก มีการปรับระบบการเรียนการสอน และการส่งเสริมให้อาจารย์และนักศึกษาใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนการสอนตั้งแต่ช่วงก่อนเกิดการแพร่ระบาดของโควิด-19 อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างของช่วงวัยก็มีผลกับระดับความสามารถในการประยุกต์ใช้ ซึ่งส่งผลกระทบทั้งต่อแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย รวมถึงตัวอาจารย์ผู้สอนที่ไม่สามารถปรับตัวและใช้เครื่องมือการสอนสมัยใหม่ที่มหาวิทยาลัยจัดหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสามารถในการปรับตัวและการยอมรับเทคโนโลยีของอาจารย์ผู้สอน โดยเฉพาะอาจารย์เจนเนอเรชันเอ็กซ์จากเรื่องเล่า เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเอาชนะความท้าทายผ่านการปรับตัวและการยอมรับเทคโนโลยี ผลจากการศึกษาจะนำไปสู่ความเข้าใจและสร้างทฤษฎีฐานรากในการเอาชนะความท้าทายต่อเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัลทางการศึกษา อันเป็นประโยชน์ต่อผู้สอน ผู้เรียน และการจัดการเรียนการสอนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเรื่องเล่าของอาจารย์เจนเนอเรชันเอ็กซ์ในการเอาชนะความท้าทายในสังคมยุคดิจิทัล
2. เพื่อสร้างทฤษฎีฐานรากเกี่ยวกับความสามารถในการปรับตัวและการยอมรับเทคโนโลยีของอาจารย์เจนเนอเรชันเอ็กซ์

การทบทวนวรรณกรรม

ทฤษฎีปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory)

ทฤษฎีปัญญาสังคม หรือ SCT มีรากฐานมาจากมุมมองเชิงพฤติกรรมนิยม (Bandura, 2011) โดยประกอบด้วยมุมมองทั้งทางด้านพฤติกรรมและความรู้เพื่อนำมาใช้ในการอธิบายพฤติกรรมของมนุษย์ (Mensah et al., 2023) SCT ประกอบด้วย

โครงสร้าง 3 ปัจจัย คือ 1) บุคคล (Person) การกระทำที่เป็นผลจากปฏิสัมพันธ์ของอิทธิพลภายในตัวบุคคล 2) พฤติกรรม (Behavior) ที่บุคคลนั้นแสดงออกมา และ 3) สิ่งแวดล้อม (Environment) ที่มีผลกระทบต่อตัวบุคคลนั้น (Bandura, 2011; Lee & Tseng, 2024) องค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของ SCT คือ การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) ซึ่งเป็นความเชื่อของแต่ละบุคคลในความสามารถของตนเองที่สามารถทำงานให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งผลลัพธ์คือความพากเพียรพยายามในการทำงานของบุคคล (Mensah et al., 2023)

แบบจำลองการยอมรับเทคโนโลยี (Technology Acceptance Model : TAM)

แบบจำลองการยอมรับเทคโนโลยี หรือ TAM พัฒนาโดย Davis (1989) เป็นแบบจำลองที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในการประเมินการยอมรับเทคโนโลยี ซึ่งช่วยอธิบายว่าบุคคลมีการรับรู้และการยอมรับเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างไร (Kumar et al., 2024) ปัจจัยสำคัญ 2 ประการของ TAM คือ การรับรู้ความง่ายในการใช้งาน (Perceived Ease of Use: PEOU) และการรับรู้ประโยชน์ (Perceived Usefulness: PU) ซึ่งมีอิทธิพลสำคัญต่อความตั้งใจในการใช้เทคโนโลยีของบุคคล โดยการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน หมายถึง ระดับที่บุคคลเชื่อว่าการนำเทคโนโลยีนั้นมาใช้ มีความง่าย ไม่ต้องใช้ความพยายามมาก ส่วนการรับรู้ประโยชน์ หมายถึง ระดับที่บุคคลเชื่อว่าการนำเทคโนโลยีนั้นมาใช้ จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของงานที่ทำได้ (Davis, 1989) ในบริบททางการศึกษา TAM ถูกใช้อย่างแพร่หลายในการเข้าถึงเทคโนโลยีที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการศึกษาตั้งแต่แพลตฟอร์มสังคมออนไลน์ ไปจนถึงเครื่องมือที่มุ่งเน้นการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ (Granic, 2022)

ผู้สอนเจนเนอเรชันเอ็กซ์ในยุคดิจิทัล

เจนเนอเรชันเอ็กซ์ คือ คนที่เกิดในช่วงปีคริสต์ศักราช 1960 – 1980 (Syakieb Arsalan & Latif., 2021) ผู้สอนเจนเนอเรชันเอ็กซ์มีลักษณะของความยืดหยุ่น พร้อมรับสิ่งใหม่ ๆ และเคารพในความเหมาะสมทางวิชาชีพของตนเอง (Reyes et al., 2020) การบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับการเรียนการสอนส่งผลให้เกิดพลวัตของการเรียนการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน กระตุ้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง และส่งเสริมทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ของผู้เรียน การสร้างประสบการณ์ในยุคดิจิทัลให้กับผู้สอนจะเสริมความมั่นใจสามารถปรับตัว แสวงหาและนำวิธีการใหม่ๆ มาใช้ส่งเสริมผู้เรียน และประสบความสำเร็จในสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่ทำทลายได้ (Barnes et al., 2023; Uzorka et al., 2023)

อย่างไรก็ตาม ผู้สอนเจนเนอเรชันเอ็กซ์ต้องเผชิญกับความท้าทายอย่างมากทั้งจากเทคโนโลยีและการจัดการสอน การสนับสนุนเชิงนโยบายจากสถาบัน การให้คำแนะนำจากเพื่อนร่วมงาน หรือการพัฒนาโปรแกรมการอบรมที่ช่วยเตรียมความพร้อม พัฒนาทักษะในยุคดิจิทัลจึงมีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อผู้สอนเจนเนอเรชันเอ็กซ์ (Abdol Ghapar et al., 2023; Barnes et al., 2023; Culp-Roche et al., 2020)

วิธีการวิจัย

การออกแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้ 2 วิธีวิทยา คือ การศึกษาเรื่องเล่า (Narrative Approach) และการสร้างทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory) โดยวิธีวิทยาเรื่องเล่า เป็นการแสวงหาความรู้ผ่านเรื่องเล่า ซึ่งบุคคลจัดระเบียบประสบการณ์ของตนเองที่ผ่านมาในรูปแบบของเรื่องเล่าที่มีความหมาย การรวบรวมข้อมูลเรื่องเล่าจึงนำไปสู่การค้นหาคำรู้ได้ (Sungrugsa, 2018) ซึ่งผู้วิจัยนำมาใช้ในการศึกษาเรื่องเล่าของอาจารย์เจนเนอเรชันเอ็กซ์ในการเอาชนะความท้าทายในสังคมยุคดิจิทัล ส่วนการสร้างทฤษฎีฐานราก ผู้วิจัยใช้กระบวนการตีความนิยม (Interpretivism) และการสร้างสรรค์นิยม (Constructivism) ตามแนวทางของ Charmaz (2014) เพื่อค้นหาคำความหมายและองค์ประกอบของความสามารถในการปรับตัวและการยอมรับเทคโนโลยีของอาจารย์เจนเนอเรชันเอ็กซ์ สำหรับการเอาชนะความท้าทายในการสอนในยุคดิจิทัล โดยคัดเลือกอาจารย์เจนเนอเรชันเอ็กซ์ของมหาวิทยาลัยเซาธ์อีสต์บางกอกที่มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นส่วนหนึ่งในการสอนแบบเจาะจง (Purposive sampling) และสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แบบเรื่องเล่า

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา เน้นทำความเข้าใจในการปรับตัวและการยอมรับเทคโนโลยีดิจิทัลที่ใช้ในการเรียนการสอน ความท้าทายของเทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนการสอน และการเอาชนะความท้าทายของอาจารย์เจนเนอเรชันเอ็กซ์ เพื่อกำหนดกรอบการวิจัยและโครงสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

2. ขอบเขตด้านประชากรและพื้นที่ ผู้ให้ข้อมูลหลักคือ อาจารย์เจนเนอเรชันเอ็กซ์ของมหาวิทยาลัยเซาธ์อีสต์บางกอก ที่มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นส่วนหนึ่งในการสอน และเคยได้รับรางวัลอาจารย์ดีเด่น จำนวน 1 คน เพื่อนร่วมงานจำนวน 2 คน และนักศึกษาในชั้นเรียนของผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 4 คน

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกในช่วงเดือนมีนาคม - เมษายน 2567

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ตัวผู้วิจัย ซึ่งต้องมีความไวต่อทฤษฎี (Theoretical Sensitivity) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดและครบถ้วน (Pasunon & Siriwong, 2013) โดยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวและการยอมรับเทคโนโลยีของอาจารย์ผู้สอน และใช้เครื่องมือช่วยในการเก็บข้อมูลคือ โครงร่างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ที่สร้างจากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสมาร์ตโฟนสำหรับใช้บันทึกเสียง ไอแพด ปากกา ในการจดบันทึกข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล 3 วิธีการ คือ

1. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลัก 1 คน เพื่อนร่วมงาน 2 คน และนักศึกษา จำนวน 4 คน ตามวิธีการวิจัยแบบเรื่องเล่า และเพื่อนำข้อมูลไปสร้างทฤษฎีฐานราก

2. การสังเกตและการจดบันทึก (Observation and Field-note) โดยใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม โดยสังเกตน้ำเสียง ท่าทาง พร้อมขออนุญาตบันทึกเสียงการสนทนาร่วมกับการจดบันทึกข้อมูลสำคัญระหว่างการสัมภาษณ์

3. การศึกษาเอกสาร (Document Analysis) เพื่อวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยจากหลากหลายแหล่ง (Theoretical Triangulation) ซึ่งเป็นการเตรียมพร้อมทั้งก่อนและระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมถึงภายหลังจากที่เก็บข้อมูลแล้ว (Pasunon & Siriwong, 2013)

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้าด้านแหล่งข้อมูล (Data Triangulation) โดยตรวจสอบแหล่งข้อมูล 3 แหล่งคือ แหล่งบุคคล แหล่งเวลา และแหล่งสถานที่ และการตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) (Panawong, 2019) โดยใช้การสัมภาษณ์พร้อมกับการสังเกต เพื่อความแน่นชัดของข้อมูลจนข้อมูลไม่มีการเปลี่ยนแปลง ถึงจุดอิ่มตัวและได้ข้อสรุปเชิงทฤษฎี

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยถอดเทปบันทึกเสียงการสัมภาษณ์แบบเรื่องเล่าจากสมาร์ตโฟน โดยบันทึกลงในไฟล์คอมพิวเตอร์แบบคำต่อคำ (Verbatim) ผู้วิจัยอ่าน

ข้อมูลทั้งหมดและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ โดยมี 4 ขั้นตอน คือ 1) การเปิดรหัส (Open Coding) นำข้อมูลมาแยกเป็นหมวดและหมวดย่อย 2) การหาแก่นของรหัส (Axial Coding) กำหนดปรากฏการณ์หลักจากหมวดใดหมวดหนึ่ง พร้อมกับการพิจารณาความสัมพันธ์ 3) การเลือกรหัส (Selective Coding) จัดหมวดหมู่ต่างๆ และนำหมวดหมู่ที่ได้สร้างมาอธิบายปรากฏการณ์ และ 4) สร้างทฤษฎี (Theory Generation) นำเสนอทฤษฎีในรูปข้อความเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ (Pasunon & Siri Wong, 2013)

ผลการวิจัย

1. เรื่องเล่าของอาจารย์เจนเนอเรชันเอ็กซ์ในการเอาชนะความท้าทายในสังคมยุคดิจิทัล

1.1 เรื่องเล่าประวัติผู้ให้ผลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลัก อาจารย์เจนเนอเรชันเอ็กซ์ อายุ 53 ปี จบปริญญาตรีด้านบริหารธุรกิจ สาขาวิชาบริหารธุรกิจระหว่างประเทศ จากมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย และปริญญาโทด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เอกสังคมวิทยา จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เริ่มต้นการเป็นอาจารย์สอนโดยการสมัครเป็นอาจารย์สอนในระดับอาชีวศึกษาที่โรงเรียนอรรณพวิทยพัฒนา เขตบางนา กรุงเทพมหานคร โดยได้รับมอบหมายให้สอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในสายพาณิชยกรรม หลังจากนั้นไม่นานก็ถูกโอนย้ายไปที่วิทยาลัยเซนต์มาร์ทีนส์บางกอก ซึ่งเป็นสถาบันในเครือเดียวกันที่เปิดสอนในระดับอุดมศึกษา โดยดำรงตำแหน่งผู้ช่วยหัวหน้าสำนักทะเบียน และสอนในรายวิชากลุ่มศึกษาทั่วไปเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันเป็นเวลากว่า 24 ปี ซึ่งการยอมรับและปรับตัวกับเทคโนโลยีในการสอนมีเรื่อยมาเริ่มตั้งแต่การสอนในช่วงแรกที่ใช้การเขียนกระดานไวท์บอร์ด หรือการเขียนแผ่นใสและฉายด้วยเครื่องฉายข้ามศีรษะ (Overhead) ก่อนจะเปลี่ยนมาเป็นเครื่องโปรเจคเตอร์ (Projector) ซึ่งต้องใช้คอมพิวเตอร์เน็ตบุ๊ก ทำให้ต้องมีการเรียนรู้การใช้โปรแกรม และสายต่อพ่วงอุปกรณ์ต่างๆ “รู้อย่างไรก็ตามแล้วเค้าต่ออะไรตรงไหน อะไรเสียบอะไรตรงไหน ก็ต้องขึ้นไปทดลอง แต่เมื่อก่อนสายมันไม่ยากพอเรากดปุ่มมันติดปั๊บ แต่พอมีสายเอชดีเอ็มไอ (HDMI) เรายิ่งต้องเรียนรู้ใหม่” จนถึงการสอนในช่วงโควิดและปัจจุบันที่ต้องสอนออนไลน์ โดยใช้ซูม (Zoom) หรือเว็บเอ็กซ์ (Webex) และโปรแกรมที่มหาวิทยาลัยจัดหาเช่น คุ้กกี้ คลาสรูม (Google Classroom) รวมถึงการสร้างหลักสูตรออนไลน์บนระบบการจัดการการเรียนรู้

(Learning Management System: LMS) ซึ่งอาจารย์สามารถเรียนรู้ ยอมรับ และปรับตัวกับการสอนมาได้ “จากคนติดลบกับไอทีนั้นตอนนี้อาจารย์คิดว่าตัวเองไม่ติดลบแล้วละ แต่ก็ไม่แข่งกับใครนะแข่งกับตัวเอง”

1.2 ความท้าทายของการสอนในสังคมยุคดิจิทัล

ความท้าทายของการสอนในสังคมยุคดิจิทัลของอาจารย์เจนเนอเรชันเอ็กซ์ ส่วนใหญ่มาจากเทคโนโลยีที่ถูกนำมาใช้ในการสอน เพราะอาจารย์กลุ่มนี้มีประสบการณ์ในการสอน ความรู้ในเนื้อหาการสอน รวมถึงความสามารถในการจัดการชั้นเรียนเป็นอย่างดี แต่อาจขาดความรู้และความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีจึงทำให้เกิดความกลัว ซึ่งความกลัวที่เกิดขึ้นส่งผลต่อความกังวลในการตัดสินใจที่จะนำมาใช้งาน หรือการประยุกต์ใช้ในรูปแบบที่แตกต่างออกไปเพราะเกรงว่าจะเกิดความผิดพลาดในระหว่างการสอน นอกจากนี้ การพัฒนาของเทคโนโลยีทางฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ เช่น อุปกรณ์เชื่อมต่อแบบใหม่ คุณสมบัติ (Feature) ใหม่ของโปรแกรม แอปพลิเคชันการสอนใหม่ เป็นต้น ที่แม้ทำให้ประสิทธิภาพในการใช้งานดีขึ้น แต่ก็ส่งผลให้เกิดความซับซ้อนหรือการเปลี่ยนแปลงวิธีการใช้งานที่ต่างไปจากเดิมก็ส่งผลให้เกิดความกลัวและกังวลได้ “ต้องยอมรับเลยว่ากลัว ไม่กล้าสารพัด ผสมผสานกับเราไม่ได้เรียนทางนี้มา ไอทีไม่ได้แต่มันต้องสอน มันก็จะติดติด ขัดขัด จำได้ว่าวิ่งเข้าวิ่งออกกับศูนย์ไอทีสมัยนั้น” นอกจากนี้ในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 อาจารย์เจนเนอเรชันเอ็กซ์ยังต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของการสอนแบบฉับพลัน จากการสอนในชั้นเรียนสู่การสอนแบบออนไลน์ที่บ้านทำให้เกิดการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอนใหม่ทั้งหมด เช่น การใช้ซูม (Zoom) ในการสอนออนไลน์ การใช้กูเกิ้ล คลาสรูม เป็นต้น ซึ่งเป็นความท้าทายอย่างมากในช่วงเวลาดังกล่าว “จนกระทั่งมาถึงยุคโควิด ทางมหาวิทยาลัยพูดคำว่าซูม สำหรับตัวเองเหมือนเราได้ยินแว่วัน สองวัน หลังจากนั้นเนี่ยเราก็จะต้องใช้จริง ทีนี้เราต้อง Work from home สอนออนไลน์เต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ เราก็เอาเครื่องไปให้เจ้าหน้าที่ไอทีเซ็กระบบทุกอย่างที่เกี่ยวข้องว่าถ้าเกิดมีปัญหาเราจะติดต่อหรือติดต่อกับใคร มีระบบซัพพอร์ทอะไรเอกลงใส่หน้าจอให้หมด”

1.3 การเอาชนะความท้าทายในสังคมยุคดิจิทัล

1.3.1 การเปิดใจ ยอมรับ และเรียนรู้สิ่งใหม่

วิธีการเอาชนะความท้าทายในสังคมยุคดิจิทัลของอาจารย์เจนเนอเรชันเอ็กซ์ ที่สำคัญและเน้นย้ำคือ การเปิดใจ ให้กับวิธีการใหม่ๆ สิ่งใหม่ๆ ที่จะถูกนำมาใช้

ในการเรียนการสอนในปัจจุบัน แม้ว่าจะอยู่ในวัยใกล้เกษียณอายุงาน ก็ต้องเปิดใจเพื่อที่จะเรียนรู้และใช้เทคโนโลยีเหล่านั้น “เทคโนโลยีทางการศึกษาอาจารย์มองว่ามันเป็นสิ่งที่ดี มันสมควรอย่างยิ่งกับคนที่เขายังต้องใช้มันอีกนาน แต่ตราบดีที่เรายังเดินอยู่ในนี้เรายังต้องทำงานสอน เราก็ต้องปรับตัวเองค่ะ ต้องปรับตัวเอง เราต้องเปิด เราต้องอยู่กับยุคสมัยให้ได้เข้าใจไหม” ขั้นตอนมาจากการเปิดใจ คือ การยอมรับ ซึ่งไม่ใช่หมายถึงการยอมรับเทคโนโลยีเท่านั้นหากแต่รวมถึงการยอมรับในความไม่รู้หรือความไม่ชำนาญในเทคโนโลยีเพื่อที่จะได้เรียนรู้ การยอมรับในความไม่ชำนาญทำให้กล้าที่จะถามเพื่อให้ได้ความรู้ วิธีการ จนสามารถทำได้ “อ๋ออายที่จะบอกว่าไม่รู้ จริงๆ นะ ยิ่งเรากล้าบอกออกไปเท่าไรยิ่งได้มากเท่านั้น ไม่อายเพราะอาจารย์ไม่ได้ แต่แล้วที่สุดอาจารย์ก็ได้เพราะเราไม่อาย”

1.3.2 สร้างเทคนิคของตัวเองด้วยการสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตน

อาจารย์เจนเนอเรชันเอ็กซ์สามารถเอาชนะความท้าทายในการสอนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลได้จากการสร้างเทคนิคของตัวเองด้วยการสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตน คือ การถาม จด จำ เตรียมพร้อมและซ้อมก่อนเสมอ โดยหลังจากที่ได้ถามแล้วจะต้องจดบันทึกวิธีการต่างๆ ไว้ รวมถึงจำเพื่อให้เกิดความคุ้นเคย เข้าใจ และทำได้เอง รวมถึงใช้วิธีการเขียนใส่กระดาษสติ๊กเกอร์และติดไว้ที่อุปกรณ์เพื่อให้สามารถกดได้อย่างถูกต้อง “ทุกอย่างในประสบการณ์ของอาจารย์คือการดูและจำเอาไว้ ในทุกครั้งที่เราเรียกเค้ามาเราดูได้เลย บางครั้งถึงกับแปะสติ๊กเกอร์ติดไว้บนแป้นคีย์บอร์ด” แต่สิ่งที่สำคัญคือการเตรียมความพร้อมก่อนการสอน โดยการสำรวจวิธีการใช้งาน การเชื่อมต่ออุปกรณ์ การเข้าใช้ระบบที่ต้องใช้ในการสอน หรือการตรวจสอบอุปกรณ์ต่างๆ ให้พร้อม รวมถึงมีการซ้อมก่อนการสอน ซึ่งการเตรียมพร้อมทำให้อาจารย์เจนเนอเรชันเอ็กซ์ได้ใช้งานซ้ำๆ จนเกิดความชำนาญขึ้น และบางครั้งช่วยลดโอกาสการเกิดปัญหาระหว่างการใช้งาน เช่น มีการอัปเดตระบบ ที่ทำให้วิธีการใช้งานบางอย่างเปลี่ยนไป เป็นต้น ซึ่งอาจารย์ได้พบปัญหาก่อนการใช้งานจริง “ถ้าถามว่าทลายกำแพงความกลัวได้อย่างไร คือ การเตรียมตัว” “เตรียมตัวทุกครั้งไม่ประมาทเด็ดขาด เตรียมตัวทุกครั้งก่อนเข้าสอน แล้วถ้าจะเกิดอะไรขึ้นอย่างน้อยเราได้ฟังมาแล้วนะว่าหน้าตาจะประมาณนี้”

1.3.3 การลงมือปฏิบัติ

อาจารย์เจนเนอเรชันเอ็กซ์ยอมรับในคุณค่าของเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีต่อการสอนในปัจจุบันและไม่มีการต่อต้านในการนำมาใช้ในชั้นเรียน การลงมือปฏิบัติจริง

โดยการใช้เทคโนโลยีเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาของอาจารย์ในรูปแบบต่างๆ เช่น การใช้กูเกิ้ล คลาสรูมในการสร้างห้องเรียนออนไลน์เพื่อส่งเอกสารประกอบการสอนให้นักศึกษาใช้เตรียมก่อนเข้าเรียน การนำเสนองาน (Presentation) ของนักศึกษาออนไลน์ผ่านเว็บเอ็กซ์ การสร้างเนื้อหาการสอนในรูปแบบวิดีโอ เป็นต้น “คลาสรูมสำหรับอาจารย์ตอนนี้ ให้นับไป 70-80 เปอร์เซนต์ และอาจารย์คิดว่าเราไม่ต้องไปหาใครในเรื่องของการตั้งคลาสรูม” ซึ่งช่วยให้เกิดการเรียนรู้ในวิธีการใช้งาน การเรียนรู้จากปัญหาที่พบในการใช้งาน มีความเข้าใจและสามารถนำมาใช้ได้ตามมาตรฐานที่มหาวิทยาลัยต้องการ รวมถึงมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้เพิ่มเติมในสิ่งใหม่ๆ ทำให้มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ได้หลากหลายและคล่องมากขึ้น

1.3.4 การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานและองค์กร

การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานและองค์กร ซึ่งประกอบด้วยเพื่อนร่วมงาน เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของมหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัย มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมความสามารถในการเอาชนะความท้าทายในสังคมยุคดิจิทัลของอาจารย์เจนเนอเรชันเอ็กซ์อย่างมาก การมีเพื่อนร่วมงานหรือหน่วยงานสนับสนุนที่มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีและมีความยินดีในการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนนอกจากจะช่วยให้สามารถทำได้ ยังช่วยส่งเสริมบรรยากาศของความกล้าและความสบายใจที่จะพูดคุย สอบถาม และขอความช่วยเหลือ เป็นวัฒนธรรมของสถาบัน (Institutional Culture) ที่เอื้อต่อการพัฒนาตนเอง นอกจากนี้ นโยบายของมหาวิทยาลัยที่กำหนดแนวทางชัดเจนกระตุ้นให้ต้องมีการปรับตัว ในขณะเดียวกันการสร้างมาตรการสนับสนุน เช่น การจัดอบรม การจัดหาเครื่องมือเทคโนโลยีที่เหมาะสม การสนับสนุนอุปกรณ์ เป็นต้น ที่ช่วยส่งเสริมโอกาสในการพัฒนาความเชี่ยวชาญก็ช่วยเสริมความสามารถในการเอาชนะความท้าทายได้มากขึ้น “อาจารย์ไม่เคยถูกปฏิเสธจากใครเลยเวลาไปขอความช่วยเหลือ มันก็เลยทำให้เรากล้าแต่ในขณะเดียวกันก็ต้องจำนะในสิ่งที่เค้าสอนเอาไว้”

1.3.5 ความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง

ความเชื่อมั่นในศักยภาพและความสามารถของตนเองว่าสามารถทำได้ “เราต้องอยู่กับมันทำให้ดีที่สุดเท่าที่ศักยภาพจะไปถึง” โดยไม่กลัวความผิดพลาดหรือความไม่รู้ “อย่าไปกลัวมัน อย่างดีแค่คิดไม่ติดคูก” แต่สามารถใช้โอกาสจากความผิดพลาดที่เกิดขึ้นนั้นในการพัฒนาให้ตนเองรู้และสามารถทำต่อได้อย่างถูกต้อง “ด้วยความที่เรา

รู้ตัวเองดีว่าเรากลัว เราไม่เก่ง แต่เราไม่ได้ เราต้องทำ ไม่มีข้ออ้างใดๆ ทั้งสิ้น”ความสำเร็จจากการลงมือทำเสริมสร้างความมั่นใจให้อาจารย์เจนเนอเรชันเอ็กซ์ในการเอาชนะต่อความท้าทาย ซึ่งช่วยกระตุ้นให้เกิดความต้องการเรียนรู้สิ่งใหม่ต่อไป โดยต่อยอดจากความสำเร็จเดิม นอกจากนี้แรงผลักดันจากการสถานการณ์ เช่น การ Work from home ในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 เป็นต้น ก็เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความพยายามในการปรับตัวด้านเทคโนโลยีของผู้สอนเพื่อให้สามารถจัดการสอนได้

1.4 สิ่งสะท้อนการเอาชนะความท้าทายในสังคมยุคดิจิทัล

สิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่าอาจารย์เจนเนอเรชันเอ็กซ์ สามารถเอาชนะความท้าทายในสังคมยุคดิจิทัลได้ ประการแรกคือ การสามารถนำเอาเทคโนโลยีเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน และสามารถทำได้ตามมาตรฐานที่มหาวิทยาลัยกำหนด รวมถึงสามารถสร้างการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน กิจกรรมในชั้นเรียนกับผู้เรียนจนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ตามรายวิชาที่สอนได้ ประการที่สอง คือ การสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้เทคโนโลยีในระหว่างการจัดการเรียนการสอนได้ โดยเฉพาะปัญหาที่เคยพบมาก่อนที่เคยต้องขอความช่วยเหลือและสามารถจัดการได้ด้วยตัวเองเมื่อพบปัญหาเหล่านั้นอีกครั้ง “อาจารย์ก็เชื่อว่าจะอย่างตอนนี้อาจารย์อยู่กับปัญหาของเว็บเอ็กซ์ได้หลายเรื่องแล้ว” ประการที่สาม คือ การแสดงออกถึงความพร้อมในการที่จะรับเอาเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่จะถูกนำมาใช้ในการเรียนการสอนเพิ่มเติม “สิ่งหนึ่งที่มันทำให้เรากล้าอยู่กับของใหม่ต่อไปก็เพราะเฮ้ยเราก็ทำได้นี่ คนเราถ้ามันตั้งใจที่จะเรียนรู้และเราก็มีปาก เพราะฉะนั้นตอนนี้ส่งมาเลย แต่ขอเวลานิดนึงนะ เพราะไม่วางขนาดนั้น” ประการที่สี่ คือ การเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจที่สามารถทำได้ และรู้สึกได้ว่าตัวเองมีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีที่มากขึ้น จนมีความมั่นใจในการบริหารจัดการห้องเรียนยุคใหม่ “ถึง ณ เวลานี้อาจารย์ก็ภูมิใจนะ คือพอมันทำได้แล้วมันก็เป็นความภูมิใจ” ประการที่ห้า สามารถพัฒนาเนื้อหาการสอน สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย เช่น การทำเนื้อหาการสอนในรูปแบบวิดีโอ เป็นต้น

2. การสร้างความสามารถในการปรับตัวและการยอมรับเทคโนโลยีของอาจารย์เจนเนอเรชันเอ็กซ์

จากการวิจัย พบว่า การสร้างความสามารถในการปรับตัวและยอมรับเทคโนโลยีของอาจารย์เจนเนอเรชันเอ็กซ์มีองค์ประกอบหลักที่สำคัญ 3 ประการ ซึ่งในที่นี้เรียกว่า “โมเดล 3S’s” สำหรับการปรับตัวทางดิจิทัลของอาจารย์เจนเนอเรชันเอ็กซ์ (3S’s Model

for Digi-Resilient X-Instructor) โดยองค์ประกอบ 3 ประการ ร่วมกับ 1 องค์ประกอบ จะเป็นตัวแบบทางการจัดการที่ดีซึ่งสามารถนำไปสู่การส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอนใน เจเนอเรชันเอ็กซ์สามารถเอาชนะความท้าทายและพัฒนากิจการการเรียนการสอนที่มี เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นส่วนหนึ่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ข้อค้นพบจากการวิจัย มีดังนี้

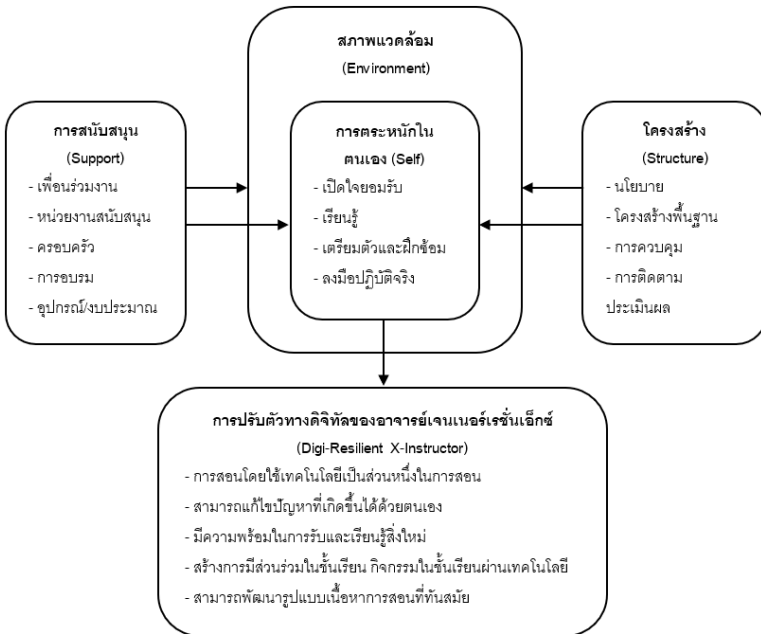
1. การตระหนักในตนเอง (Self) องค์ประกอบที่สำคัญของการเอาชนะความ ท้าทายและการพัฒนาตัวเองของอาจารย์ในเจเนอเรชันเอ็กซ์ คือ การตระหนักใน ตนเองของอาจารย์เจเนอเรชันเอ็กซ์ การเปิดใจรับยอมรับและเข้าใจในการ เปลี่ยนแปลง มีความกระตือรือร้นในการที่จะเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ จากนั้นจึงหาความ รู้ทางเทคโนโลยีด้วยกระบวนการเรียนรู้ การถาม การจดจำ การลงมือปฏิบัติ รวมถึง การเรียนรู้จากปัญหา จนเกิดความเข้าใจและสามารถต่อยอดหรือประยุกต์วิธีการจาก พื้นฐานที่ได้เรียนรู้ได้

2. การสนับสนุน (Support) การให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ คำปรึกษา จากเพื่อนร่วมงาน บุคลากรของหน่วยงานที่รับผิดชอบขององค์กร ครอบครัว และ มหาวิทยาลัยเป็นองค์ประกอบส่งเสริมที่สำคัญ ทั้งนี้พบว่า การสนับสนุนต้องเป็นไปด้วย ความเต็มใจ มีความเข้าใจ มีการปรับวิธีการสื่อสาร การใช้ภาษาที่เหมาะสมกับความรู้ ความเข้าใจเชิงเทคนิคของอาจารย์เจเนอเรชันเอ็กซ์ การสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย รวมไปถึงการจัดการอบรมความเชี่ยวชาญ การสนับสนุนอุปกรณ์หรืองบประมาณด้วย

3. โครงสร้าง (Structure) ปัจจัยโครงสร้างพบว่า มีลักษณะทั้งทางบวกและ ทางลบ กล่าวคือ องค์กรควรมีการกำหนดนโยบายที่ต้องให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการ กระบวนการที่เกี่ยวข้องทั้งหมดอย่างจริงจังซึ่งอาจมีลักษณะเชิงบังคับ มีการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพด้านเทคโนโลยีรองรับ เช่น ระบบอินเทอร์เน็ต โปรแกรม ซอฟต์แวร์ แอปพลิเคชัน ที่ใช้ในการสอน เป็นต้น รวมถึงมีการควบคุมติดตามประเมิน ผลการปฏิบัติและมาตรการต่อผลการนำมาปฏิบัติที่ชัดเจน

นอกจากนี้ จากการวิจัยยังพบว่ามียังองค์ประกอบอีก 1 ประการที่เป็นปัจจัย เสริมการตระหนักในตนเอง (Self) ของอาจารย์เจเนอเรชันเอ็กซ์ คือ การสร้างสภาพ แวดล้อม (Environment) ที่เหมาะสม กล่าวคือ การส่งเสริมให้มีสภาพแวดล้อมที่ช่วย ผลักดัน หรือกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกที่ต้องพัฒนาตนเอง ต้องปรับเปลี่ยน และเป็นสภาพ แวดล้อมเชิงบวกที่เอื้อต่อการพัฒนาตนเอง ซึ่งสภาพแวดล้อมนี้ส่วนหนึ่งจะได้รับอิทธิพล มาจากองค์ประกอบด้านการสนับสนุน (Support) และด้านโครงสร้าง (Structure)

อย่างไรก็ตาม สภาพแวดล้อมนั้นอาจเกิดขึ้นจากบริบทอื่นๆ เช่น วัฒนธรรมการทำงาน ความสัมพันธ์ของบุคคล เป็นต้น โดยที่ไม่ได้รับอิทธิพลจากสิ่งใด แต่ก็สามารถส่งเสริมให้เกิดการตระหนักในตนเองและนำไปสู่การปรับตัวของอาจารย์เจนเนอเรชันเอ็กซ์ได้ ซึ่งข้อสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้น ดังแสดงตามรูปภาพที่ 1

รูปภาพที่ 1 องค์ประกอบการสร้างความสามารถในการปรับตัวและยอมรับเทคโนโลยีของอาจารย์เจนเนอเรชันเอ็กซ์

ข้อสรุปเชิงทฤษฎีของการวิจัย

จากการวิจัยเพื่อสร้างทฤษฎีฐานรากตามวัตถุประสงค์ที่ 2 ซึ่งได้นำเสนอข้างต้น สามารถสรุปข้อค้นพบที่สำคัญได้ดังนี้

1) การสร้างความสามารถในการปรับตัวและยอมรับเทคโนโลยีของอาจารย์เจนเนอเรชันเอ็กซ์ ต้องเริ่มจากการเปิดใจยอมรับของตัวอาจารย์เองก่อน เพราะด้วยทัศนคติการเป็นวัยที่ใกล้เกษียณอาจทำให้ปิดการรับสิ่งใหม่ๆ และต้องมีความกล้าที่จะเรียนรู้จากสิ่งที่ไม่รู้ พยายามสร้างเทคนิคของตัวเองด้วยการสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตน และต้องเรียนรู้จดจำเพื่อพัฒนาให้ปฏิบัติได้ด้วยตนเอง

2) การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานและองค์กรเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะสามารถแนะนำแนวทางที่ถูกต้องได้ดีกว่าให้มุ่งจะเรียนรู้ด้วยตัวเองอย่างเดียว เพราะอาจจะทำให้ช้าหรือเกิดความท้อใจ แต่การให้คำแนะนำต้องแสดงให้เห็นถึงความเต็มใจ และใช้ภาษาที่สื่อสารได้เข้าใจ

3) การมีโครงสร้างที่ส่งเสริมทั้งเชิงกายภาพและนโยบาย รวมถึงความเข้าใจของผู้บริหารสามารถเป็นปัจจัยส่งเสริมความสามารถได้

4) องค์กรประกอบด้านการสนับสนุนพบว่าอยู่ในรูปแบบปัจจัยเชิงบวก ในขณะที่องค์กรประกอบด้านโครงสร้างมีทั้งรูปแบบปัจจัยเชิงบวกและเชิงลบ เช่น นโยบายที่มีลักษณะบังคับ เป็นต้น ซึ่งสามารถส่งผลต่อการปรับตัวและยอมรับเทคโนโลยีได้

5) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการปรับตัวและการยอมรับเทคโนโลยีเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถทำให้เกิดการพัฒนาและต่อยอดความสามารถทางเทคโนโลยีดิจิทัลของอาจารย์เจนเนอเรชันเอ็กซ์ได้

อภิปรายผล

1. การอภิปรายผลเรื่องเล่าของอาจารย์เจนเนอเรชันเอ็กซ์ในการเอาชนะความท้าทายในสังคมยุคดิจิทัล

จากผลการศึกษาเรื่องเล่าของอาจารย์เจนเนอเรชันเอ็กซ์ พบว่า ความท้าทายที่สำคัญของอาจารย์เจนเนอเรชันเอ็กซ์คือความกลัวที่เกิดจากความไม่ชำนาญในการใช้เทคโนโลยี และความซับซ้อนในการใช้งาน ทั้งนี้เป็นเพราะเจนเนอเรชันเอ็กซ์เป็นคนที่เติบโตขึ้นมาในช่วงของการพัฒนาของเทคโนโลยี โอกาสในการใช้งานจึงน้อยกว่าเจนเนอเรชันอื่นที่เกิดภายหลังซึ่งเทคโนโลยีมีการพัฒนาและใช้งานแพร่หลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันมากกว่า ทำให้เกิดความรู้สึกได้ว่าเทคโนโลยีเป็นเรื่องที่ยากและไกลตัว ซึ่งหากพิจารณาตามแบบจำลองการยอมรับเทคโนโลยี (TAM) ที่อธิบายว่าปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการยอมรับเทคโนโลยี คือ ความง่ายในการใช้งาน (Perceived Ease of Use: PEOU) ที่หมายถึงความเชื่อว่าการนำเทคโนโลยีนั้นมาใช้มีความง่ายไม่ต้องใช้ความพยายามมาก (Davis, 1989) ความกลัวในความยากจึงเป็นความท้าทายต่อการปรับตัวและการยอมรับเทคโนโลยีที่สำคัญของอาจารย์เจนเนอเรชันเอ็กซ์ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Abdol Ghapar et al. (2023) ซึ่งพบว่าเทคโนโลยีเป็นหนึ่งในความท้าทายที่อาจารย์เจนเนอเรชันเอ็กซ์ต้องเผชิญ ทั้งนี้ การเอาชนะความ

ท้าทายต่อสังคมในยุคดิจิทัลเริ่มจากการเปิดใจยอมรับ การแสวงหาความรู้ด้วยการสอบถาม การจดจำ การทบทวนฝึกซ้อม การนำไปลงมือปฏิบัติ ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพราะอาจารย์เจนเนอเรชันเอ็กซ์เป็นช่วงวัยที่ใกล้เคียงวัยทำงาน เปิดใจยอมรับเพื่อการเรียนรู้สิ่งใหม่จึงเป็นการท้าทายทัศนคติที่สำคัญต่อการปรับตัว ซึ่งนำไปสู่การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) จนเกิดความเชื่อในความสามารถที่จะทำได้สำเร็จและมีความพวกเพียรในการลงมือทำ (Mensah et al., 2023) นอกจากนี้การได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน หน่วยงาน องค์กร ด้วยความเต็มใจและความเข้าใจก็มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเอาชนะความท้าทายเหล่านั้น

2. การอภิปรายผลการสร้างความสามารถในการปรับตัวและการยอมรับเทคโนโลยีของอาจารย์เจนเนอเรชันเอ็กซ์

การสร้างความสามารถในการปรับตัวและยอมรับเทคโนโลยีของอาจารย์เจนเนอเรชันเอ็กซ์ พบว่า ประกอบด้วยองค์ประกอบหลักที่สำคัญ 3 องค์ประกอบ คือ การตระหนักในตนเอง (Self) การสนับสนุน (Support) และโครงสร้าง (Structure) ซึ่งการตระหนักในตนเองเป็นองค์ประกอบแรกที่สำคัญซึ่งต้องเกิดพฤติกรรมการเปิดใจยอมรับ และเกิดกระบวนการเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติ โดยมีอีก 2 องค์ประกอบเป็นตัวสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การสร้างสภาพแวดล้อม (Environment) ที่เหมาะสม สามารถกระตุ้นให้เกิดการความพยายามหรือตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงก็เป็นองค์ประกอบเสริมที่ช่วยส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัวของอาจารย์เจนเนอเรชันเอ็กซ์ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Barnes et al., (2023) ซึ่งได้ศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับผู้สอนเจนเนอเรชันเอ็กซ์ในประเทศฟิลิปปินส์ โดยผลการศึกษานี้ยืนยันให้เห็นถึงความสำคัญของการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การเปิดใจยอมรับ และความตระหนักถึงความสำคัญของการขับเคลื่อนด้วยข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงการเกิดความเชื่อมั่นในตนเองจากประสบการณ์ทางดิจิทัล การปรับตัว และความยืดหยุ่นในการเผชิญกับความท้าทาย และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Abdol Ghapar et al., (2023) ซึ่งอธิบายว่าในการเผชิญกับความท้าทาย อาจารย์เจนเนอเรชันเอ็กซ์ต้องการการสนับสนุนทางการบริหารจัดการจากมหาวิทยาลัย และการสนับสนุนจากสมาชิกในคณะ รวมถึงการช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมงานที่เป็นคนรุ่นใหม่กว่าในการข้ามผ่านช่วงของการเปลี่ยนแปลง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการสนับสนุนและสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยจะช่วยให้อาจารย์เจนเนอเรชันเอ็กซ์สามารถปรับตัวได้

ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. อาจารย์เจนเนอซันเอ็กซ์ ควรมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในการพัฒนาความสามารถทางเทคโนโลยี การใช้งานเทคโนโลยี เปิดใจที่จะเรียนรู้ และพยายามการสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนของตนเอง
2. เพื่อนร่วมงานและผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานสนับสนุน ควรปรับวิธีการสื่อสาร โดยการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ไม่ใช้ศัพท์ทางเทคนิคมากเกินไป และมีความเต็มใจที่จะสนับสนุนช่วยเหลือ
3. มหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการพัฒนาอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยการสร้างการยอมรับและการปรับตัวของบุคลากร และเสริมองค์ประกอบสนับสนุน
4. องค์กรสามารถนำไปใช้ในการสร้างสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาความสามารถในการปรับตัวและการยอมรับเทคโนโลยีในยุคดิจิทัล ซึ่งอาจไม่จำกัดเฉพาะในบริบทขององค์กรทางการศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับการสร้างการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ที่อาศัยเทคโนโลยีดิจิทัลทางการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งในการสอน โดยใช้วิธีการสังเกตร่วมด้วย เพื่อพัฒนาต่อยอดความสามารถในการใช้เทคโนโลยี
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมและนโยบายขององค์กรทั้งในด้านนโยบาย และผลกระทบ เพื่อให้เข้าใจในมุมมองเชิงนโยบายเพิ่มเติม

เอกสารอ้างอิง

Abdol Ghapar, M., Shamsudin, A., Ngah, N. E., Adenan, N. D., & Sharkawi, S. (2023). GEN X LECTURERS: WHAT HINDERS THEM FROM TECHNOLOGY? *International Journal of Education and Pedagogy*, 5(1), 145-156.

- Bandura, A. (2011). On the Functional Properties of Perceived Self-Efficacy Revisited. *Journal of Management*, 38(1), 9-44.
- Barnes, J., Lemana II, H. E., Rulona, J., Bretaña, M., Mortalla, R., & Abordo, C. (2023). Navigating the Digital Age: Insights from Gen X Educators in the Philippines. *Psychology and Education: A Multidisciplinary Journal*, 14(6), 1-11.
- Charmaz, K. (2014). *Constructing Grounded Theory: A Practical Guide through Qualitative Analysis*. (2 ed.). SAGE.
- Culp-Roche, A., Hampton, D., Hensley, A., Wilson, J., Thaxton-Wiggins, A., Otts, J. A., Fruh, S., & Moser, D. K. (2020). Generational Differences in Faculty and Student Comfort With Technology Use. *SAGE Open Nurs*, 6(2020), 2377960820941394.
- Davis, F. D. (1989). Perceived Usefulness, Perceived Ease of Use, and User Acceptance of Information Technology. *MIS Quarterly*, 13(3), 319-340.
- Granic, A. (2022). Educational Technology Adoption: A systematic review. *Educ Inf Technol (Dordr)*, 27(7), 9725-9744.
- Kumar, S., Goel, U., Joshi, P., & Johri, A. (2024). Factors affecting Information & Communication Technology (ICT) adoption among MSMEs. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*, 10(1), 100205.
- Lee, K.-W., & Tseng, Y.-F. (2024). Driving the dual learning process of management knowledge: A social cognitive theory perspective. *The International Journal of Management Education*, 22(1), 100940.
- Mensah, C., Azila-Gbettor, E. M., Nunynameh, C. R., Appietu, M. E., & Amedome, S. N. (2023). Research methods anxiety, attitude, self-efficacy and academic effort: A social cognitive theory perspective. *Cogent Psychology*, 10(1), 2167503.

- Office of the Permanent Secretary, M. (2023). *Higher Education Plan for Manpower Planning and Development 2023-2027*. Parbpim.
- Panawong, C. (2019). *Qualitative Research Methodology*. Phitsanulok: Naresuan University Publishing House.
- Pasunon, P., & Siriwong, P. (2013). Efficiency and key success of agricultural cooperative operation: A study for grounded theory. *Veridian E-Journal*, 6(1), 610-628.
- Poohongthong, C. (2018). Transformative Learning: Challenges for instructors in Higher Education. *The Periodical of Behavioral Science*, 24(1), 163-182.
- Reyes, A., Galvan, R., Jr., Navarro, A., Velasquez, M., Soriano, D. R., Cabuso, A. L., David, J. R., Lacson, M. L., Manansala, N. T., & Tiongco, R. E. (2020). Across Generations: Defining Pedagogical Characteristics of Generation X, Y, and Z Allied Health Teachers Using Q-Methodology. *Med Sci Educ*, 30(4), 1541-1549.
- Sinchai, K., & Jeyalee, O. (2020). Online learning and teaching management under social change in the 21st century. *Phuket Rajabhat University Academic Journal*, 16 (2), 1-18.
- Sungruga, N. (2018). Narrative Approach : The New Methodology to Knowledge Inquiry for Social Research. *Silpakorn Education Research Journal*, 10(2), 1-18.
- Syakieb Arsalan, & Latif., D. V. (2021). Technology Adoption Of Millennial Generations In Implementation Of Self Ordering Machine In Fast Food Restaurant. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 12(8), 556-560.
- Uzorka, A., Namara, S., & Olaniyan, A. O. (2023). Modern technology adoption and professional development of lecturers. *Educ Inf Technol (Dordr)*, 28(2023), 1-27.